

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Μη λογοτεχνικό κείμενο

1η δραστηριότητα

A1. Οι μαθητές καλούνται να αποδώσουν περιληπτικά τα παρακάτω αποσπάσματα του μη λογοτεχνικού κειμένου:

«Το πραγματικό ερώτημα όμως δεν είναι ποσοτικό αλλά ποιοτικό: βάσει πόσο ηθικών κριτηρίων θα παίρνουν οι μηχανές την απόφαση όταν αντιμετωπίζουν αναπόφευκτα διλήμματα;... Επειδή οι προγραμματιστές των αυτο-οδηγούμενων οχημάτων είχαν απελπιστεί ότι «δεν είναι δυνατόν να προγραμματίσεις την ηθική»... Η συγκεκριμένη έρευνα του Πανεπιστημίου του Οσναμπρουκ (Osnabrück) θέλησε να διαπιστώσει αν όντως η ηθική των ατυχημάτων εξαρτάται αναπόδραστα από τις συνθήκες και, άρα, είναι όντως μη μοντελοποιήσιμη. Κατά τα ρηθέντα από τον επικεφαλής της έρευνας, τον Leon Sütfeld, «μέχρι τώρα υποθέταμε ότι οι ηθικές αποφάσεις εξαρτώνται κατά πολύ από το πλαίσιο των συνθηκών και συνεπώς ότι δεν μπορούν να μοντελοποιηθούν ή να περιγραφούν αλγοριθμικά. Αλλά βρήκαμε ακριβώς το αντίθετο. Η συμπεριφορά των ανθρώπων σε διλημματικές καταστάσεις μπορεί να μοντελοποιηθεί βάσει ενός σχετικά απλού μοντέλου αξίας-της-ζωής που είχε ο κάθε συμμετέχων για κάθε άνθρωπο, ζώο ή άψυχο αντικείμενο (που εμπλεκόταν στο υποτιθέμενο ατύχημα)». Αυτό σημαίνει ότι η ανθρώπινη ηθική συμπεριφορά μπορεί κάλλιστα να αποδοθεί με αλγόριθμους...»

2η δραστηριότητα

A2α. Η πέμπτη παράγραφος του μη λογοτεχνικού κειμένου αναπτύσσεται με παράδειγμα («Για παράδειγμα... εκείνο που πρέπει κατά προτεραιότητα να σωθεί»). Ο αρθρογράφος παραθέτει ένα παράδειγμα από τον κατάλογο των 20 ηθικών αρχών βάσει των οποίων, σύμφωνα με το γερμανικό υπουργείο Μεταφορών και Ψηφιακής Υποδομής (BMVI), θα κρίνονται τα αναπότρεπτα ατυχήματα των αυτο-οδηγούμενων οχημάτων κατά της ανθρώπινης ζωής. Πετυχαίνει με αυτόν τον τρόπο να γίνει σαφής και κατανοητός στους αναγνώστες του, ενώ παράλληλα κινητοποιεί το ενδιαφέρον και διεγείρει την προσοχή τους.

A2β. Στην έβδομη παραγράφου του μη λογοτεχνικού κειμένου χρησιμοποιείται ως τρόπος πειθούς η επίκληση στην αυθεντία με παράθεση των λόγων του καθηγητή Gordon Pira σε ευθύ λόγο («Από τη στιγμή που φαίνεται... ποιανού θα είναι το λάθος;»).

3η δραστηριότητα

A3.

Κειμενικός τύπος: άρθρο σε ηλεκτρονική εφημερίδα (απαιτείται τίτλος)

Ρηματικά πρόσωπα: γ' ενικό και πληθυντικό και α' ενικό

Οι μαθητές μπορούν να αναφέρουν κάποια από τα παρακάτω, επισημαίνοντας τα οφέλη από τις εφαρμογές της τεχνητής νοημοσύνης αλλά και την ανάγκη τήρησης του μέτρου.

Θετικά αποτελέσματα της τεχνητής νοημοσύνης:

- Βελτίωση του βιοτικού μας επιπέδου (καλύτερη υγειονομική περίθαλψη, ασφαλέστερες και ταχύτερες μεταφορές, προϊόντα μεγαλύτερης διάρκειας κ.ά.)
- Δημιουργία θέσεων εργασίας
- Ελαχιστοποίηση του ανθρώπινου λάθους (οι υπολογιστές μπορούν να αποφύγουν πολλά από τα λάθη που θα γίνονταν από τον άνθρωπο, καθώς η λειτουργία τους βασίζεται σε αλγορίθμους και μπορούν να λαμβάνουν αποφάσεις με μεγαλύτερη ακρίβεια – λιγότερη σπατάλη χρόνου και πόρων)
- Οι αποφάσεις λαμβάνονται ταχύτερα – εξοικονόμηση χρόνου (ειδικότερα στον τομέα της εργασίας)
- Υπάρχει η δυνατότητα προβλέψεων μέσα από την αξιοποίηση των δεδομένων που έχουν στη διάθεσή τους

Αρνητικά αποτελέσματα της τεχνητής νοημοσύνης:

- Παραβίαση των ανθρώπινων δικαιωμάτων (π.χ. παραβίαση προσωπικών δεδομένων)
- Διαστρέβλωση της αλήθειας, παραποίηση των πληροφοριών και χειραγώγηση (ειδικότερα στα χέρια ολοκληρωτικών καθεστώτων)
- Περιορισμός της ανθρώπινης επαφής – μοναξιά και κοινωνική απομόνωση
- Αντικατάσταση του ανθρώπινου δυναμικού από τις μηχανές και εξαφάνιση ενός μεγάλου αριθμού επαγγελματιών [δεν μπορούν ωστόσο να αντικαταστήσουν τον παράγοντα του συναισθήματος, για αυτό μπορούν να θεωρηθούν αναποτελεσματικά σε επαγγέλματα που απαιτείται η ανθρώπινη επαφή και η ενσυναίσθηση (δάσκαλοι και καθηγητές, νοσηλευτικό προσωπικό κ.ά.)]
- Επικράτηση του τεχνοκρατικού πνεύματος και απομάκρυνση από τις ανθρωπιστικές αξίες
- Προοδοπληξία και απομάκρυνση από την παράδοση

B. Λογοτεχνικό Κείμενο

1η δραστηριότητα

B1. Τα πρόσωπα του αποσπάσματος είναι ο Αίμονας και η Αντιγόνη από την τραγωδία «Αντιγόνη» του Σοφοκλή, τοποθετημένα ωστόσο σε διαφορετικό χωροχρονικό πλαίσιο. Είναι σύντροφοι και έχουν έναν γιο, τον Φοίβο, ενώ στο συγκεκριμένο απόσπασμα εκφράζουν τις φιλοσοφικές τους ανησυχίες σχετικά με τη δημιουργία του κόσμου, την ύπαρξη του Θεού, την αξία ενός παιδιού και το φόβο του θανάτου. (Λέξεις 58)

2η δραστηριότητα

B2α. Στο απόσπασμα κυριαρχεί ο διάλογος ανάμεσα στον Αίμονα και την Αντιγόνη, που προσδίδει ζωντάνια, αμεσότητα, παραστατικότητα και θεατρικότητα στο κείμενο. Επιτρέπει επίσης να διαφανούν καλύτερα οι σκέψεις, τα συναισθήματα και ο χαρακτήρας των δύο προσώπων.

B2β. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα εντοπίζουμε το ασύνδετο σχήμα. Ο λόγος γίνεται γοργός, λιτός και πυκνός, επισημαίνονται οι δυνατότητες του υπέρ-υπολογιστή και διαφαίνεται η συγκινησιακή φόρτιση της Αντιγόνης, πιο συγκεκριμένα το άγχος της για το εφήμερο της ύπαρξής μας και την αδυναμία του ανθρώπου να διασώσει στιγμές από τη ζωή του.

3η δραστηριότητα

B3. Οι δυνατότητες του υπέρ-υπολογιστή αποδίδονται στο παρακάτω απόσπασμα του λογοτεχνικού κειμένου: «Σκέψου, αν μπορούσαμε να φτιάχναμε έναν υπέρ-υπολογιστή ... σαν να ακούω εσένα για πάντα». Ως κειμενικοί δείκτες μπορούν να αναφερθούν το ασύνδετο σχήμα («...που να επεξεργάζεται... και ό,τι σε αγγίζει»), οι μεταφορές («να πλημμυρίζει από τις αισθήσεις σου και να τις μεταφέρει και να τις φορτώνει στη μνήμη του / ένα ανθρώπινο μυαλό φορτωμένο στην απέραντη μνήμη του»), οι παρομοιώσεις («Τότε ίσως και να ήταν σαν να υπάρχουν δύο φορές, σαν να είσαι ένα ανθρώπινο μυαλό αγκιστρωμένο στο μυαλό ενός υπολογιστή...»), η επανάληψη («Και όταν θα μιλάει εκείνος και όταν μου μιλάει εκείνος») κ.ά.

Οι μαθητές μπορούν να υποστηρίξουν οποιαδήποτε από τις δύο θέσεις σχετικά με την ωφελιμότητα ή τη βλαπτικότητα ενός υπέρ-υπολογιστή με τις δυνατότητες που περιγράφονται στο λογοτεχνικό κείμενο. Οποιαδήποτε απάντηση επαρκώς τεκμηριωμένη θεωρείται σωστή.